

Současná zdravotní problematika bažantí zvěře

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MŠMT

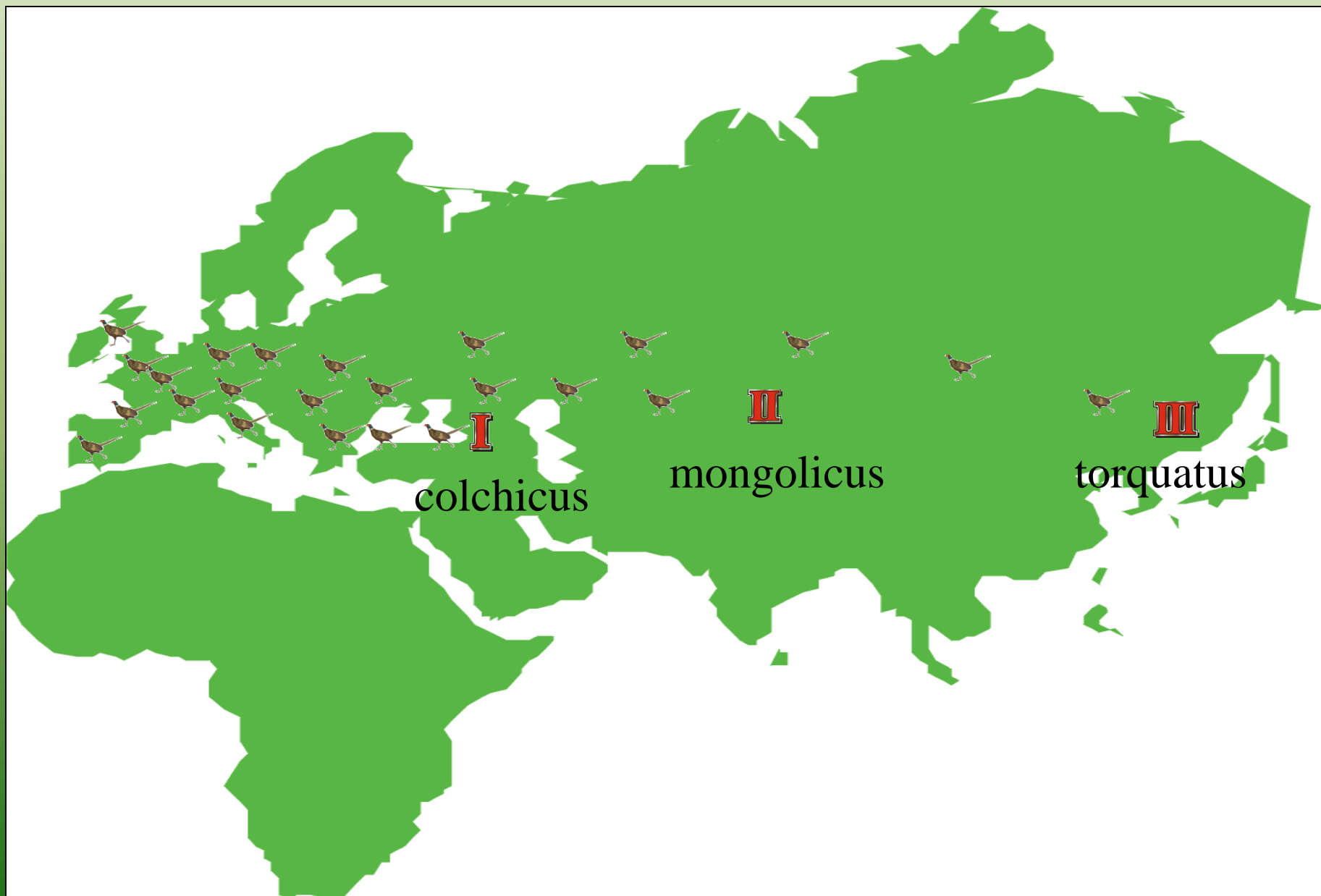
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

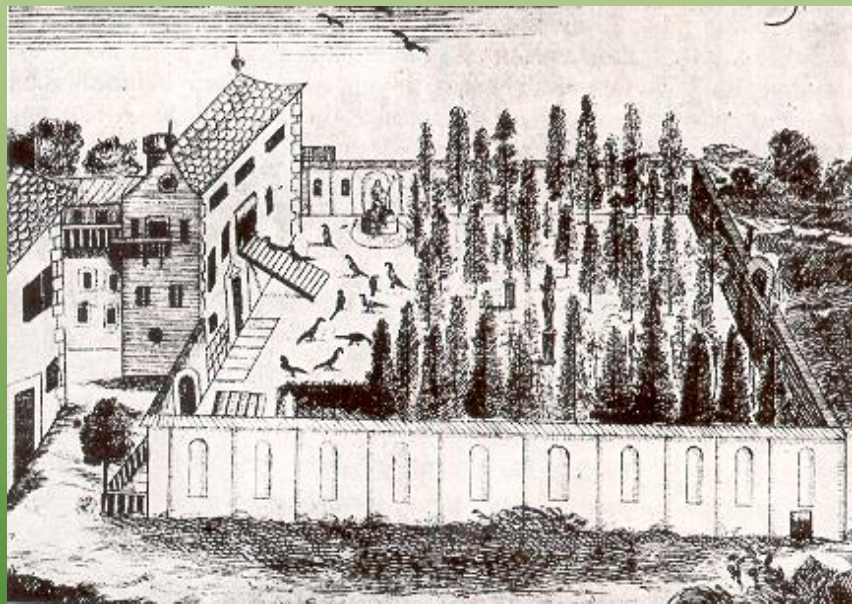
INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Historie bažanta na evropském kontinentu

Historie bažanta na evropském kontinentu

Fasanengarten

Lov bažantů sokoly

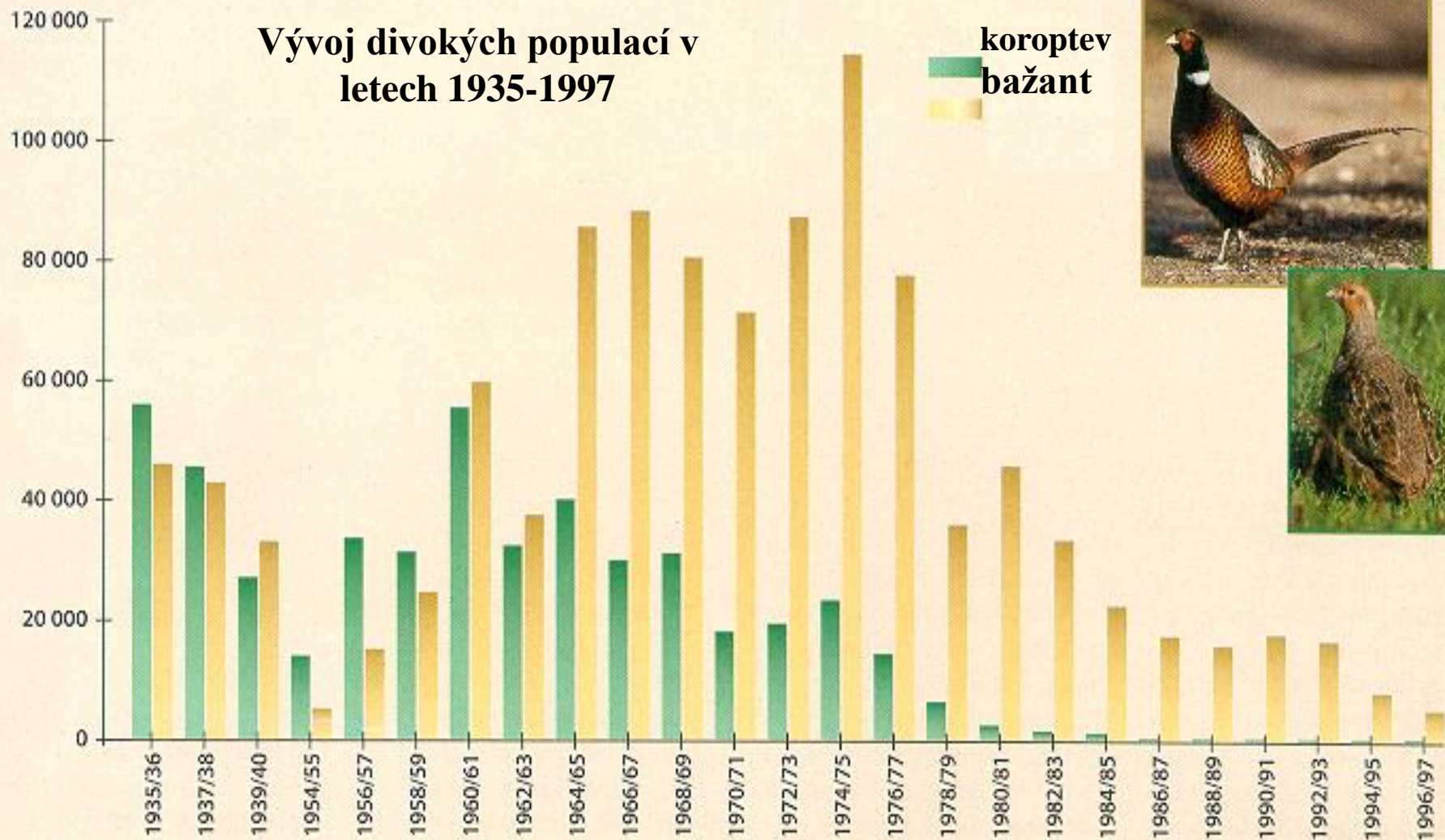
Past na bažanty-16.století

Vývoj divokých populací bažanta a koroptve v letech 1935 – 1997

- **Negativní změny v životních prostředí zvěře**

- mizení roztroušené zeleně v krajině
- velké plochy monokultur
- chemizace a mechanizace zemědělství
- globální působení negativních faktorů na životní prostředí

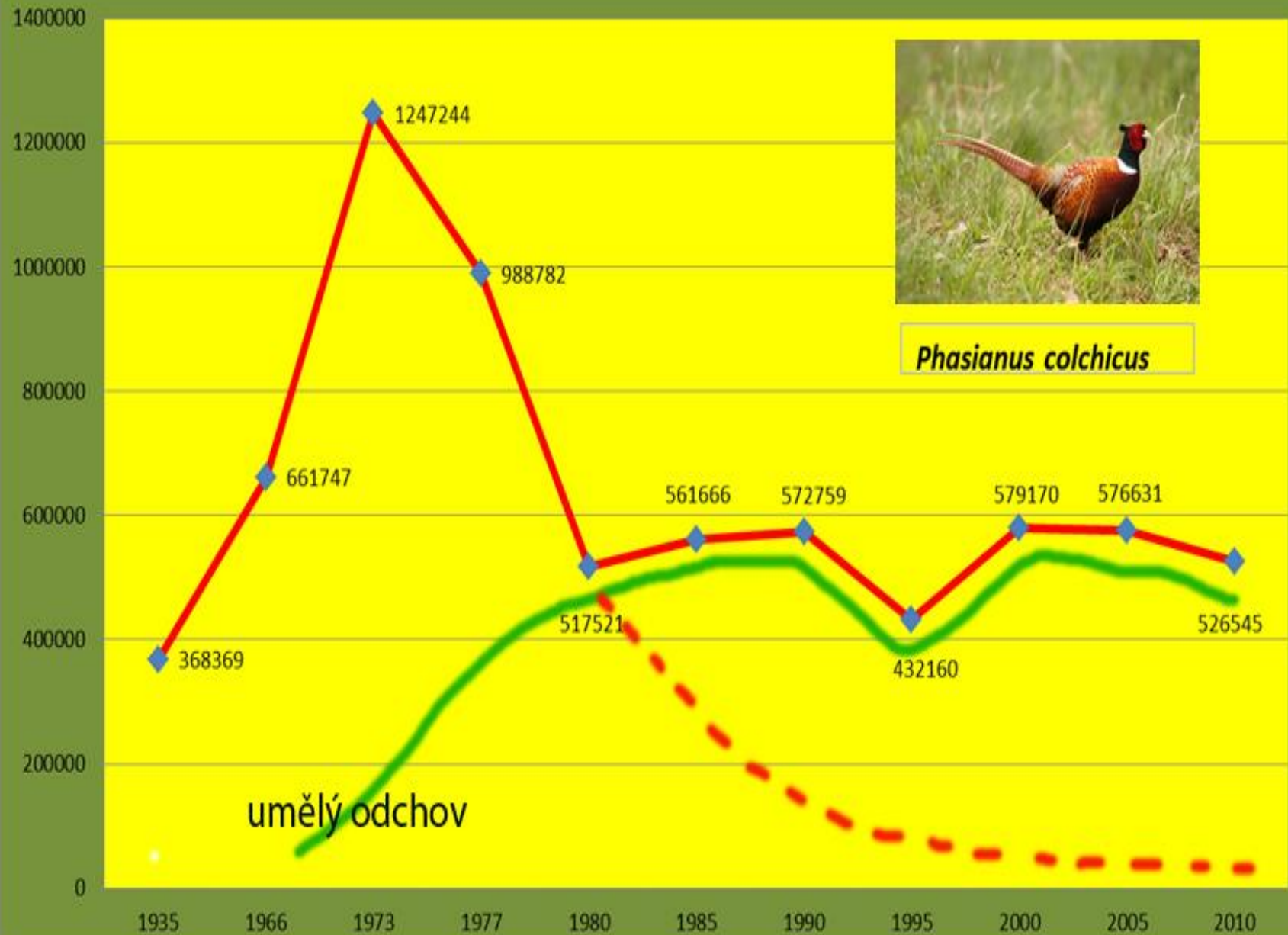

- **Snaha o záchranu divokých populací vypouštěním uměle odchovávaných bažantů**

Phasianus colchicus

umělý odchov

S vysokou koncentrací uměle odchovávané bažantí zvěře se zvyšuje riziko vzniku hromadných onemocnění a průběžná kontrola zdravotního stavu a v případě potřeby správně zvolená terapie rozhodují o úspěchu odchovu

-
- A photograph of several young quail chicks in a wooden enclosure. The chicks are standing on a bed of green grass. A wooden fence with a wire mesh is visible in the background. The text is overlaid on the left side of the image.
- *zdravotní problematika chovného hejna včetně líhňářství*
  - *zoohygiena velkokapacitních chovů bažantí zvěře*
  - *virová onemocnění*
  - *bakteriální onemocnění*
  - *parazitární onemocnění*
  - *hromadná onemocnění neinfekčního původu*

Zdravotní problematika chovného hejna včetně líhňářství

- *jednoletý obrat chovného hejna*
- *selekce na hmotnost a kvalitu opeření*
- *parazitologické vyšetření trusu – Capilaria, Syngamus, Heterakis*
- *serologické vyšetření na Salmonella pullorum – 28 000 vyšetření – vše negativní*
- *ztráty v průběhu snůšky 8 – 15 %*
  - *neprůchodnost vaječnicku*
  - *ruptúra vaječnicku*
  - *kanibalismus*
  - *mramorovaná slezima*
  - *osteomalacie / umělé osvětlení/*
- *poměr pohlaví 1:8 –12*
- *snůška do 20.6. – produkce 45 –52 vajec na slepici*
- *efekt líhnutí – za 100 vložených vajec 68 – 75 kuřat*

SELEKCE !!!

Zoohygiena velkokapacitních chovů bažantů zvěře

PLOCHA

- ✓ 20 – 25 jednodenních kuřat na 1 m
- ✓ do 7 týdne min. pětinásobek plochy
- ✓ převáděcí voliéry – 1ha pro 2000 bažantů
- ✓ výběhy osít vhodnými rostlinami

SVĚTLO

- ✓ v odchovných intenzivní osvětlení pouze v prvních 3 – 5 dnech
- ✓ po dobu odchovu pouze manipulační minimum
- ✓ vysoká úroveň osvitu – stress, kanibalismus

TEPLOTA

- ✓ při naskladnění dle chování kuřat 36-37 °C
- ✓ postupné snižování až na 25 °C
- ✓ zachování teplotního gradientu – vývoj termoregulačních mechanismů

VLHKOST

- ✓ hlavním regulátorem je kvalitní podestýlka
- ✓ Splňuje i termoregulační funkci
- ✓ vysoušení trusu urychluje devitalizaci choroboplodných zárodků a parazitů

Dostatečný počet!!

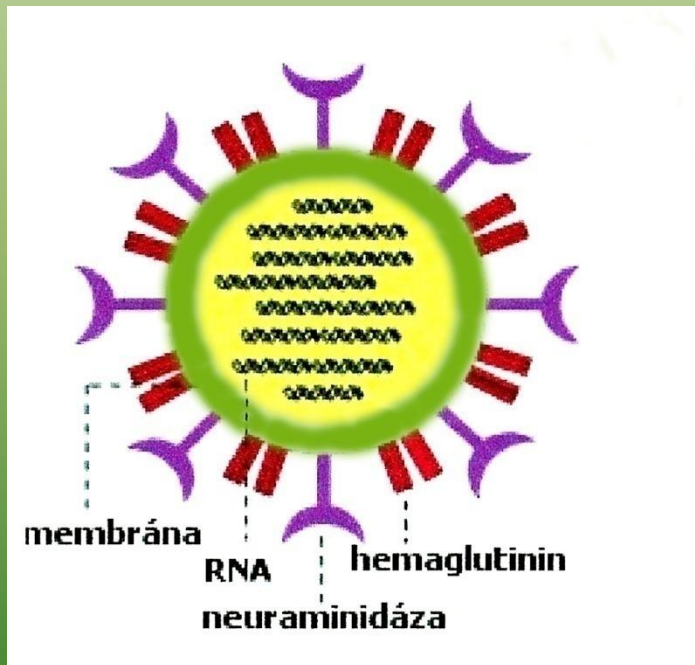

Virové choroby

Influenza avium – ptačí chřipka

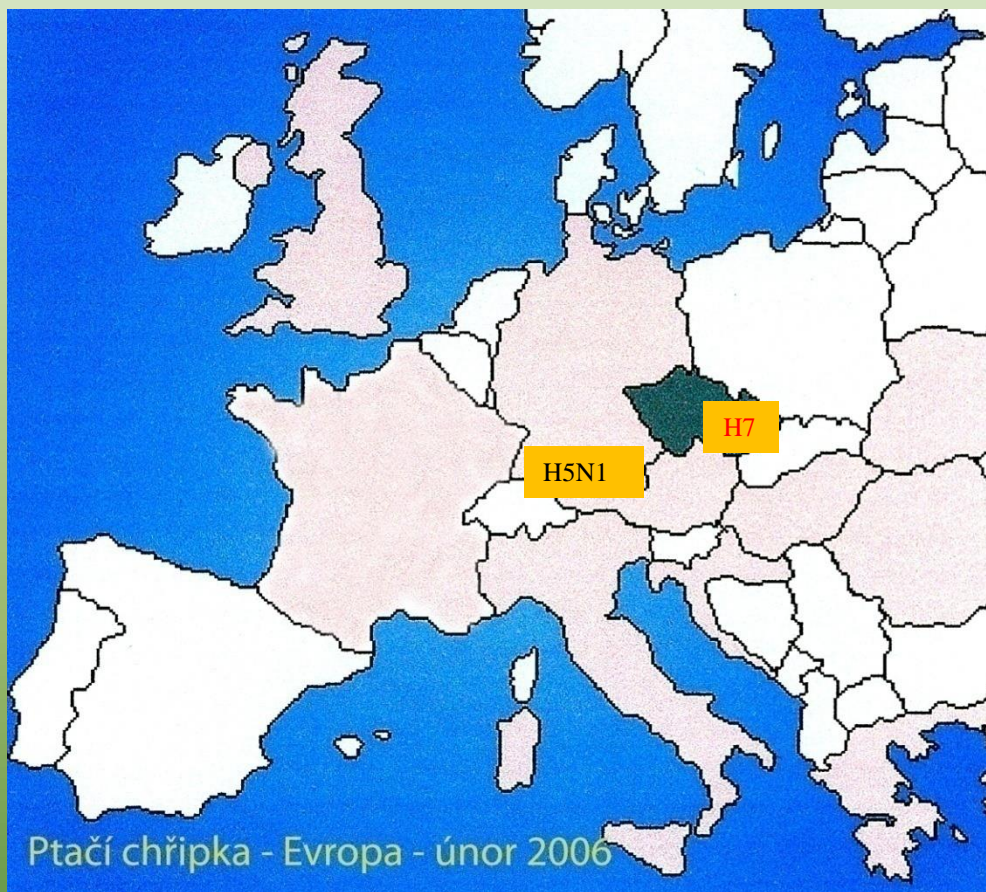

H5N1

H5N7
H7

Kapsidové proteiny –
16 typů hemagglutininu
9 typů neuraminidáz

Výskyt typu **H5N1** – Německo leden 2009-kachna

H7 – CZ , Hodonín únor 2009 – husa domácí

Virové choroby

Newcastlská nemoc

- *paramyxovirus, horizontální šíření, inkubace 4-7 týdnů*
- *obecné klinické příznaky, morbidita a mortalita až 100 %*
- *vakcinace – AVIPEST*

CZ – 1998 drobnochov

Virové choroby

Mramorovaná slezina bažantů (MSD)

- *adenovirus, výskyt od 4 týdnů, nosnice, typický PA nález*
- *výborná tělesná kondice, slezina, plíce, myokard, mortalita 5-20 %*
- *iniciace onemocnění stresem – koncentrace, aktivita*

Bakteriální infekce

Salmonelózy

- *subklinicky či klinicky se vyskytující infekce trávicího traktu*
- *pulorová nákaza – Salmonella pullorum*
- *tyf drůbeže – Salmonella galinarum*
- *paratyf drůbeže – ostatní druhy rodu Salmonella*
- *netečnost, shlukování, bílý až nazelenalý průjem*
- *morbidity a mortality až 100 %*
- *možnost přenosu na člověka*
- *léčba antibiotiky – prvotní volba*
- *léčba antibiotiky- případná změna dle testu citlivosti*

Bakteriální infekce

Infekce E.coli

- *Saprofyt trávicího traktu, návaznost na syndrom 5.-7. dne*
- *netečnost, průjem, shluky pod zářiči*
- *bílé blány na osrdečníku a játrech*
- *záněty vzdušných vaků*
- *mortalita do 10 %, antibiotika - oxytetracyklin*

TUBERKULÓZA (*M. avium*)

- většina ptačích druhů, přenosné i na člověka
- onemocní ptáci starší 12 měsíců
- netečnost, vyhublost, průjem
- uzly ve slezině, játrech, střevu a v kostní dřeni
- neléčí se

NEKROTICKÁ ENTERITIDA

původce *Clostridium perfringens typ A*

➤ spolupůsobí nevhodné podmínky prostředí

vysoká koncentrace,

špatná výživa, stres

➤ tmavofialová nekrotická ložiska na duodenu

➤ onemocní bažanti starší 20 dnů

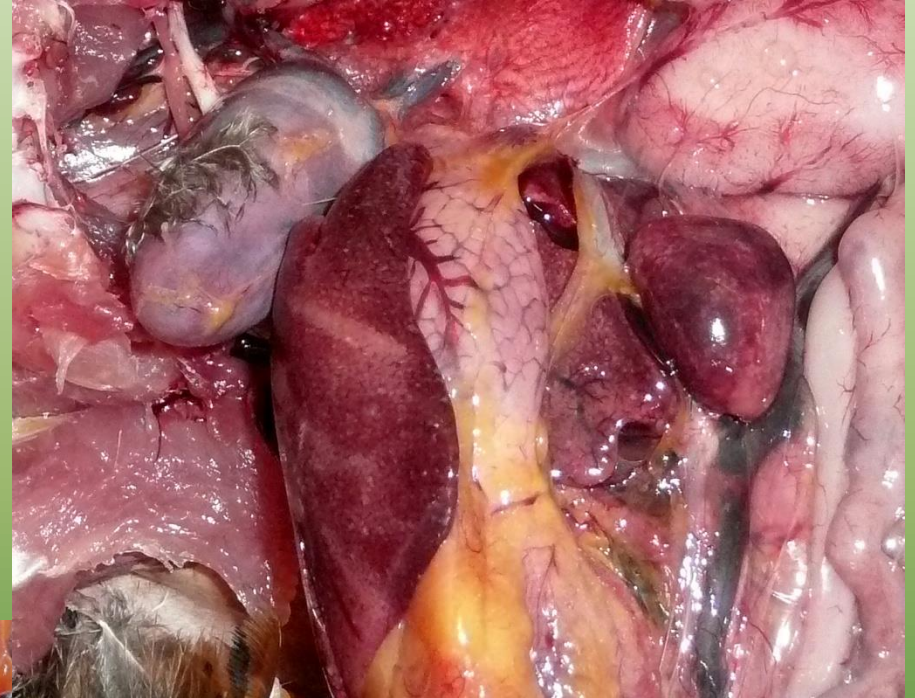
➤ ztráty až 20 %

➤ léčba antibiotiky či sulfonamidy

Cholera drůbeže

Pasteurella multocida

BOTULIZMUS

- otrava toxinem, produkovaným *Clostridium botulinum typ C*
- významné onemocnění chovů kachen a bažantů
- úhyny volně žijících ptáků
- sezonní průběh
- alimentární zdroj
- ascendentní ochrnutí
- ochrana před konzumací infikované potravy
- vakcinace -Botumink

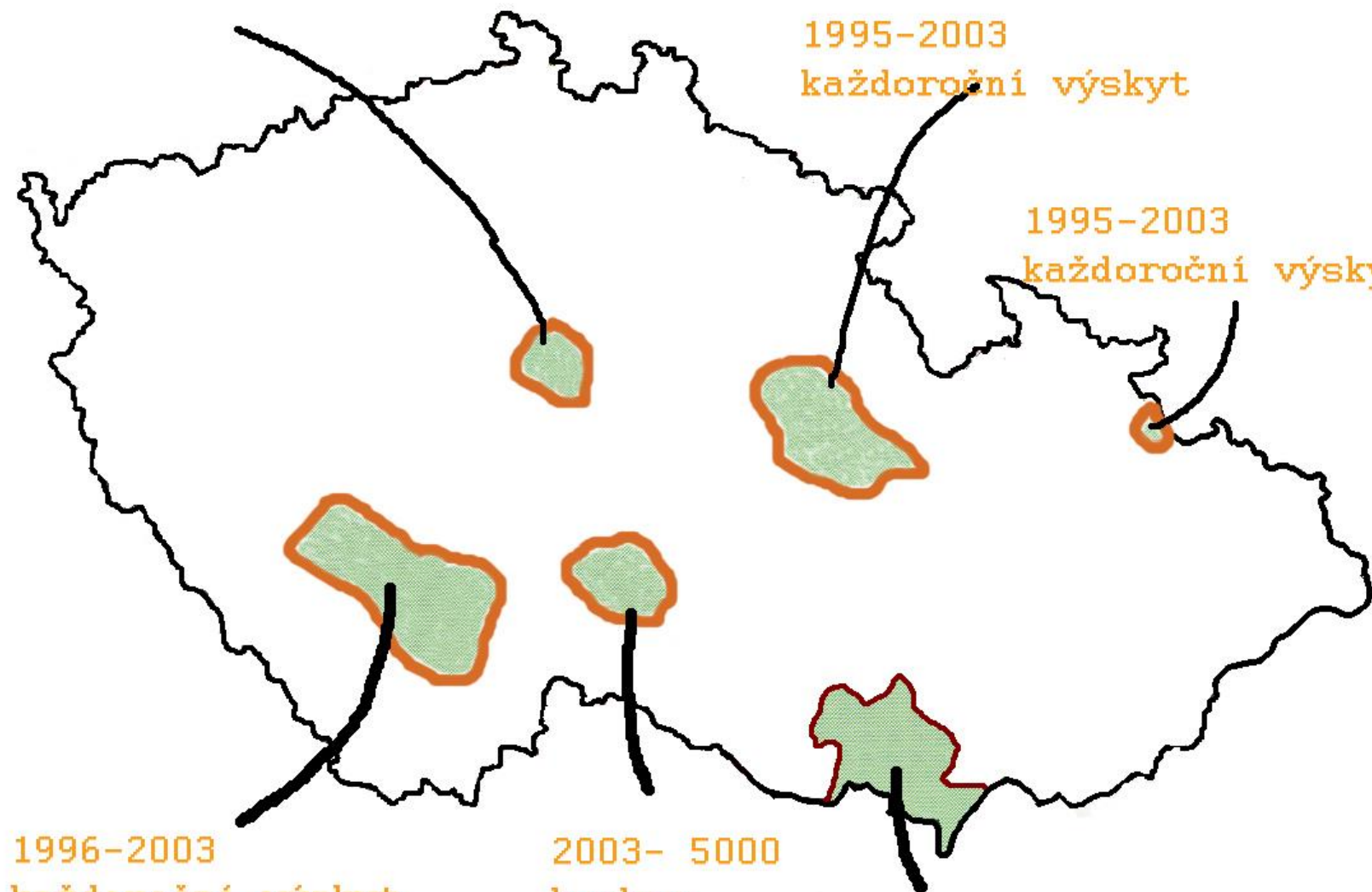

2003- 30 000 bažant

1995-2003
každoroční výskyt

1995-2003
každoroční výskyt

1996-2003
každoroční výskyt

2003- 5000
kachen

2002- 8000 ks

Bažant obecný – LZ Židlochovice

Srpen-září 2002

Botulismus bažantů - schéma šíření

Původce onemocnění

Clostridium botulinum produkující endotoxin typu C / převážně /

Vhodné podmínky

anaerobní prostředí, vyšší a vysoká teplota

Zdroje

kadavery   tlející krmivo   odpady   bahno   voda

Pomocný vektor 1

larvy pestřenek či jiných druhů much

BAŽANT

Pomocný vektor 2

larvy pestřenek či jiných druhů much

bažant   bažant   bažant   bažant   bažant   bažant

```
graph TD; K[kadavery] --> B[BAŽANT]; TK[tlející krmivo] --> B; O[odpady] --> B; BAH[bahno] --> B; V[voda] --> B; B --> L1[larvy pestřenek či jiných druhů much]; L1 --> B1[bažant]; L1 --> B2[bažant]; L1 --> B3[bažant]; L1 --> B4[bažant]; L1 --> B5[bažant]; L1 --> B6[bažant];
```

BOTUMINK®

*UNITED
VACCINES INC.*

Cílový druh:

norek

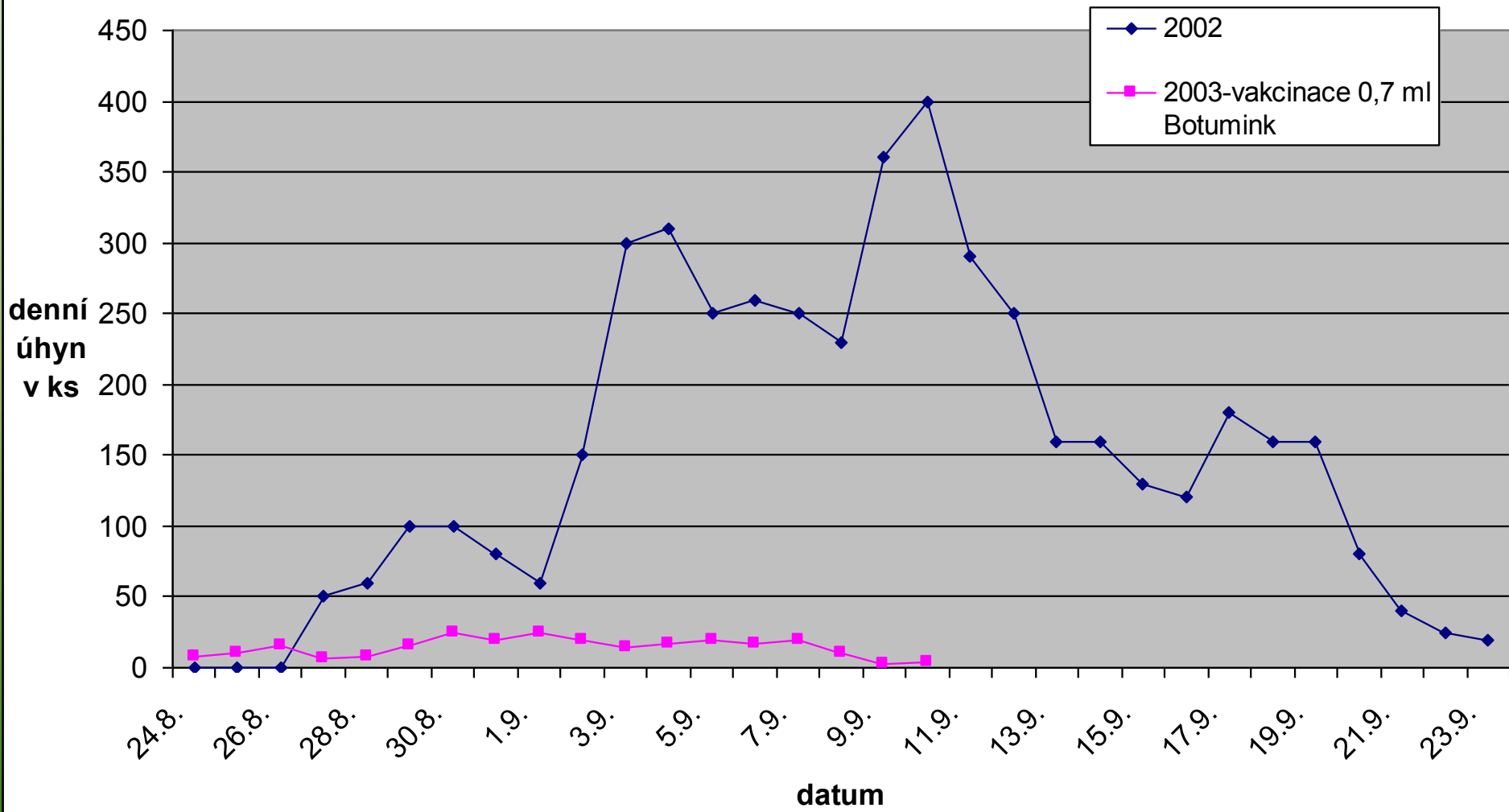
Vakcinace proti botulismu

Botulinický toxoid

Botumink
Febrivac BOT

Botulismus-Knížecí les 2002 a 2003

Plísňová onemocnění

ASPERGILOMYKÓZA

- plísně rodu *Aspergillus*
- plicní aspergilóza
- bílé až šedé granulomy v plicích a ve vzdušných vacích
- antimykotika, Antiasper, fungicidin, amphotericin
- prevence

MYKOTOXIKÓZY

- intoxikace mykotoxiny
- akutní průběh – úhyny, poruchy krvevorbny, degenerace jaterní tkáně
- chronický průběh-zhoršení růstu, pokles snůšky, snížení odolnosti org.
- prevence
- léčba – vysoké dávky vitamínu A,D,K

Streptopelia
decaocto

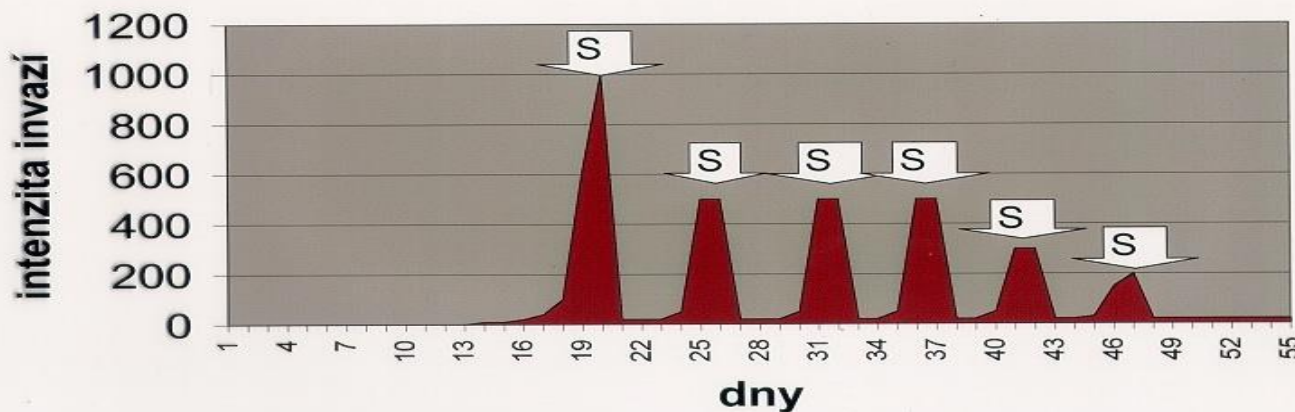
Parazitární onemocnění

KOKCIDIÓZA

- původce především *E.duodenalis*, *E.phasiani* a *E.cholchici*
- vnímavá kuřata po 10.dnu stáří
- mezi 2.-6.týdnem akutní onemocnění
- u starších chronické onemocnění
- typický PA obraz
- léčba sulfonamidy – ESB3, Baycox
- problematika kokcidostatik ve směsích

Kokcidióza bažantích kuřat -časový průběh

HISTOMONÓZA

- původcem bičivka *Histomonas phasiani*
- u bažanta ojedinělý výskyt po 6. týdnu stáří
- příznaky obdobné trichomonóze
- akutní průběh – bez PA
- PA – terčovitě nekrózy v jaterní tkáni
- léčba shodná s trichomonózou - Anprodazolo

TRICHOMONÓZA

- původce bičenka *Trichomonas phasiani*
- návaznost na onemocnění kokcidiózou
- Výskyt především za příhodných podmínek prostředí-teplota
- bažantí kuřata vnímavá od 3.týdne
- 4.-7. Týden akutní průběh, typický klin.obraz, somnolence, hořčicově hnědý průjem, dehydratace (absence prsní svaloviny)
- 10. týden + chronický zánět střeva – dehydratace – absence svaloviny
- PA – vodnatý obsah střev, drobné krváceniny
- rezervoárové druhy-volně žijící ptáci

Trichomonóza

Kokcidióza

Trichomonóza

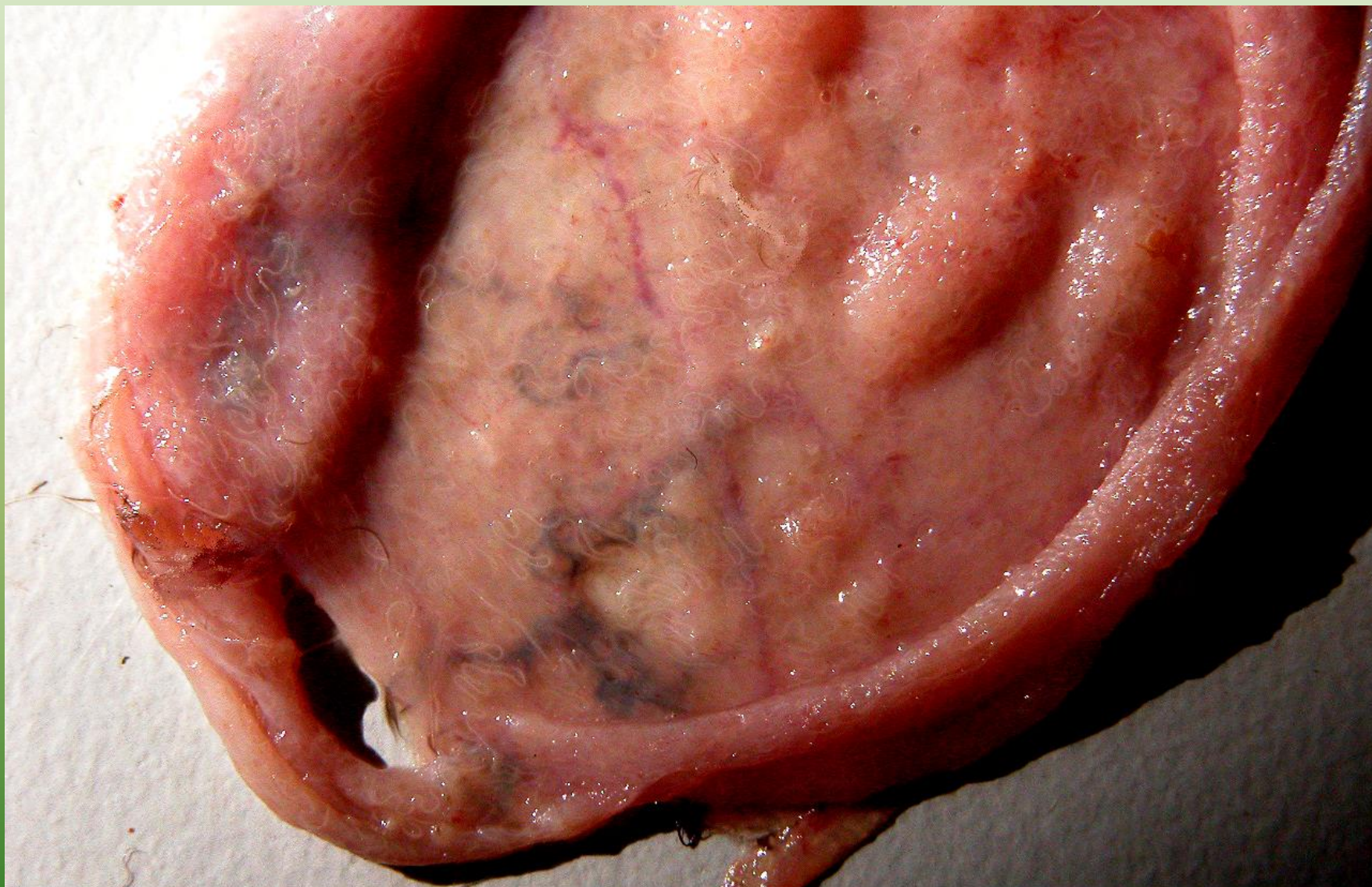
Čím léčit????

Heterakis gallinarum – roup kuří

Cappilaria sp.

SYNGAMÓZA

- původce - srostlice *Syngamus trachea*
- nejstarší popsané onemocnění u bažantí zvěře
- výskyt v průdušnici
- mezipositel zemní žížaly
- snadná diagnostika
- závažné onemocnění do 9. týdne stáří
- opakovaná léčba u masivních reinvazí ve voliérách po 10.týdnu
- léčba – anthelmintika – Fenbendazol, Mebendazol

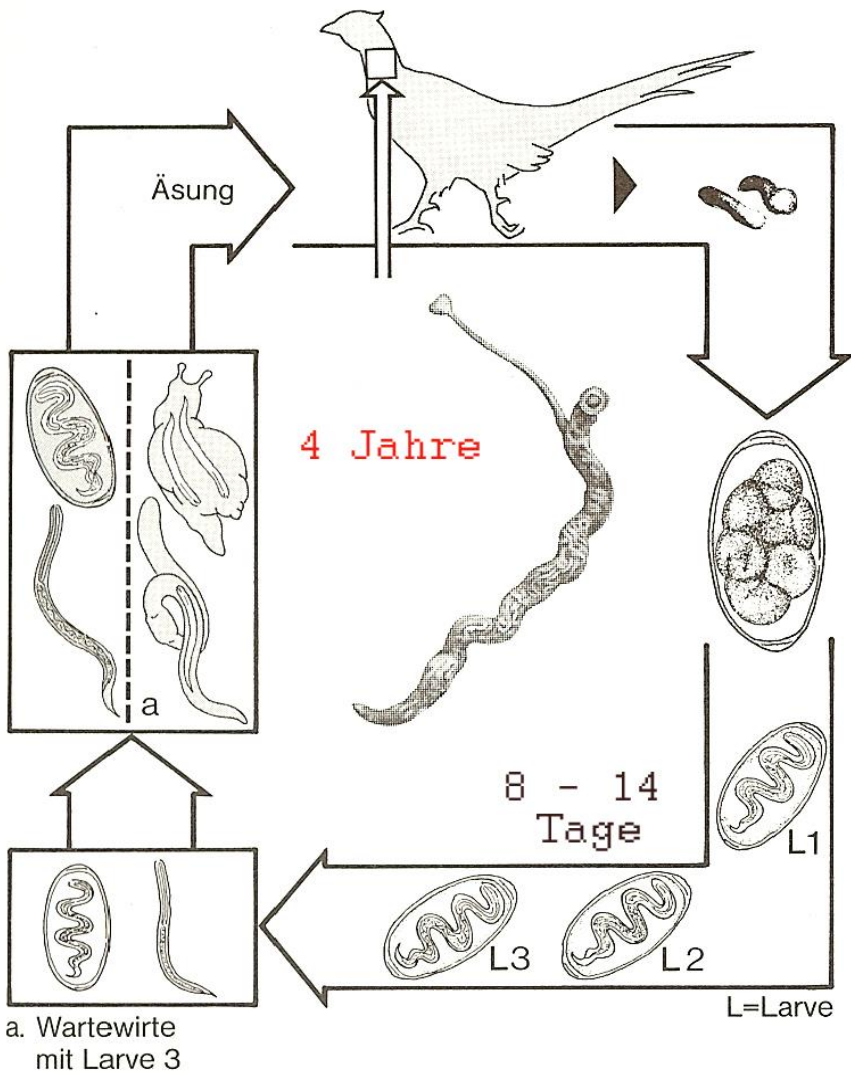

Abb. 214. Entwicklung des Luftröhrenwurmes *Syngamus trachea* beim Fasan

Rachitis

D3 – (3000 m.j.) – 1500 m.j./kg

P – (8,2 g) – 5,3 g/kg

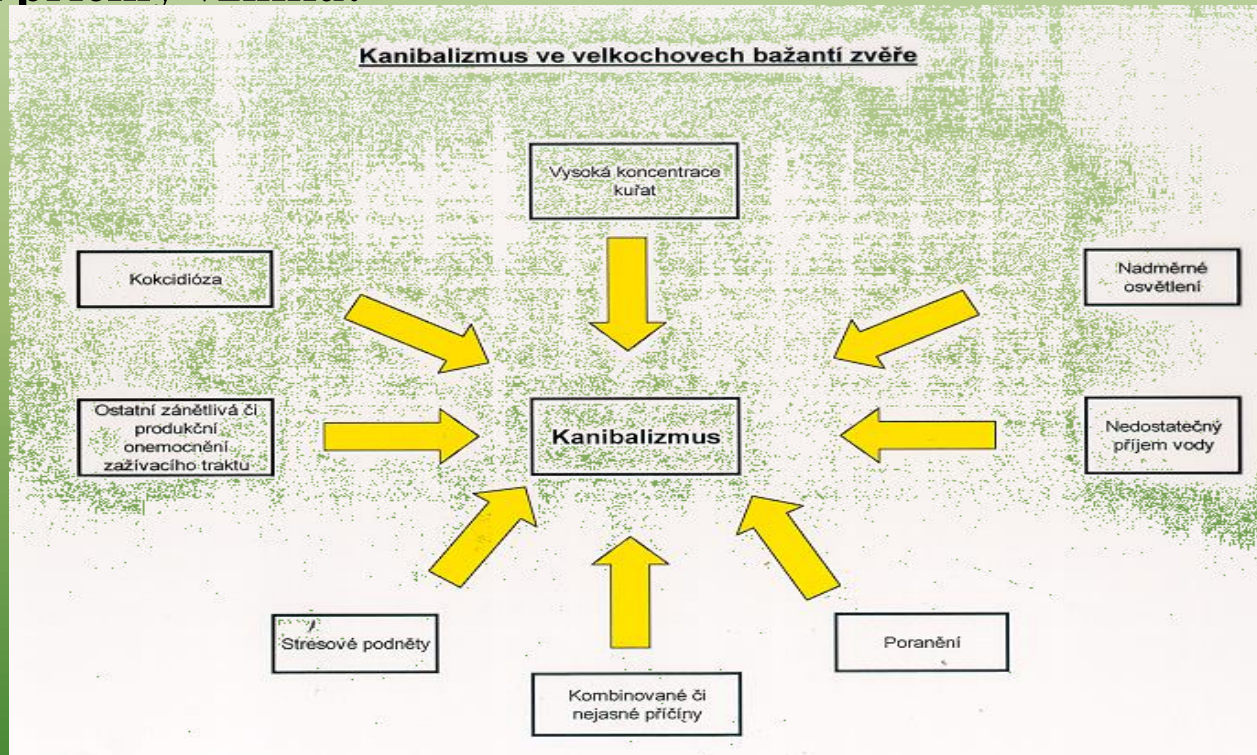

KANIBALIZMUS

- velmi závažné, neinfekční onemocnění
- vznik u všech věkových kategorií
- hlavní příčiny vzniku:

- léčba – snížení světla, ochranné násadce, zvětšení plochy,
- sedativa
- prevence

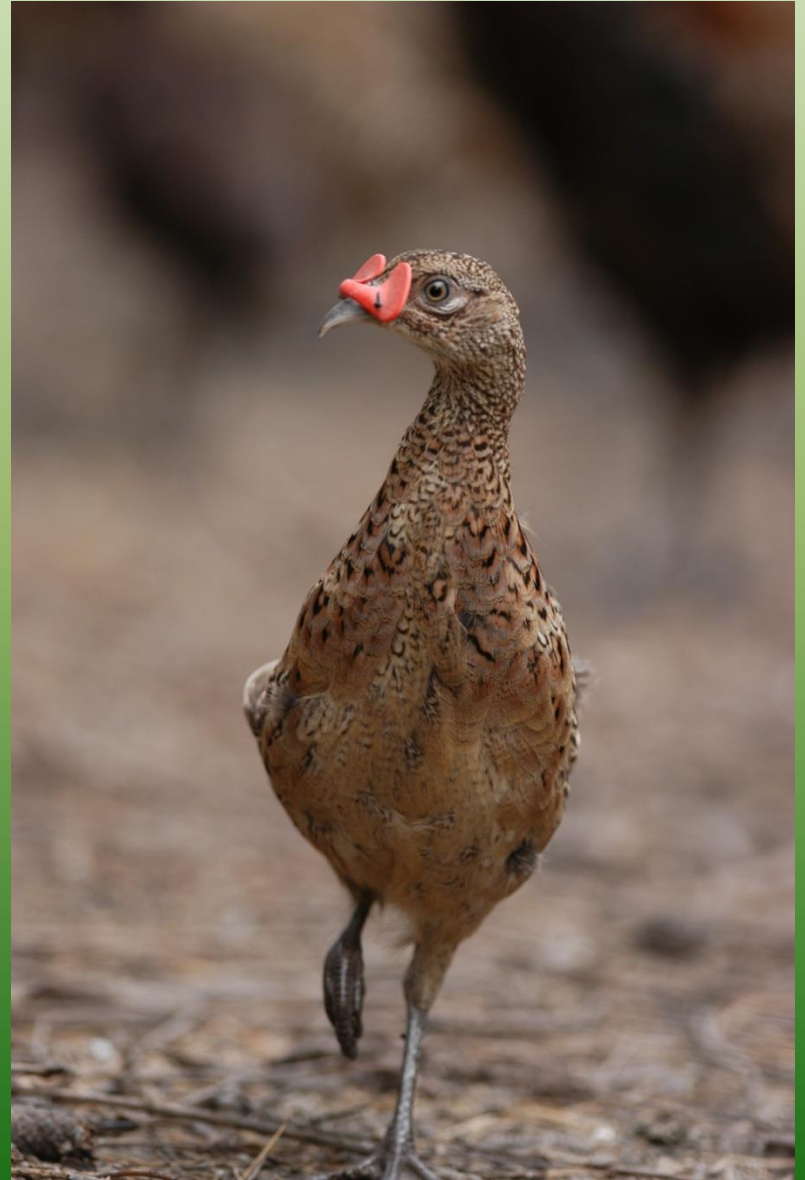
Kanibalizmus

Ochranné násadce:

- kovová horní čelist
- plastové chrániče
- plastové brýle
- C - násadce

-kauterizace horního
zobáku

Děkuji za pozornost

